

מבוא

מלך אחד חכם מאד, עשיר ובעל יכולות שלא חסר לו דבר, ציווה לפני מותו שיבנו עבורו ארמון מיוחד שאין כמותו בתבל.

הארמון היה פלאי, היו בו חדרים לרוב, הוא התנשא לגובה עצום, הוא היה מרשים והפליא את רואיו.

אך המלך בחכמתו חשב גם על מה שלא רואים... כגובהו מעל פני האדמה כך פי שניים היה עומקו מתחת לפני האדמה, קומות וחדרים לרוב.

חדרים אלו סודיים היו, מהם חדרים שבהם אפשר להתאמן על תכסיסי מלחמה, מהם חדרים לשעת חרום, מהם חדרים שמתוכם אפשר לשלוט על כל המדינה בזמני שגרה או מצוקה, וכן חדרים שבהם היו מנגנונים מופלאים שאפשר לתקן דרכם כל מיני תקלות העלולות לצוץ בממלכה האדירה, ואף היו חדרים שבהם כל מיני תענוגי תבל.

כמובן שעל בניית הארמון הופקד אחד מאנשי סודו הנאמן למלך בכל מאודו, המלך חשש מאוד לבל יודע פלאי הארמון לאנשים שאינם מהוגנים שישתלטו על הארמון וינצלו את פלאיו לרעה.

לפיכך המלך לא גילה לאיש את פלאי הארמון, וכשהמלך הלך בדרך כל הארץ הוא לקח עמו את סודות הארמון אל קברו.

אמנם מכיוון שחכם היה המלך הוא השאיר אחריו כל מיני רמזים ליורש העצר ע"מ שהוא יוכל להשתמש בארמון לכונן את ממלכתו על מכונה.

אך אבוי יורש העצר סכל היה...

הוא כלל לא בדק את חדרי הארמון, הוא הסתפק בחדרים הגלויים שעל פני האדמה ולא העלה בדעתו מה שמתחת לאדמה, הוא ניהל את ממלכתו בעצלתיים ולא ידע שבמאמץ קל הוא יכול להצליח שבעתיים.

ויש אומרים שסכל עוד יותר היה, איש סודו של המלך שהיה שותף בבניית הארמון גילה את אזנו בפלאי הארמון, ואכן המלך הצעיר השתמש בחדרים, אך אבוי, הוא הרבה להתענג בחדרי התענוגים, ומיעט להשתמש בחדרים שבהם אפשר לתקן תיקונים, וכשכבר השתמש בהם, היה זה למחצה לשליש ולרביע, דבר שהתחיל בו לא סיימו, עד שהתקלקלו המכשירים ונהרסו החדרים...

האם אין אנו דומים לאותו מלך צעיר וכסיל?

הקב"ה ברוב רחמיו נתן לנו חדרים מיוחדים לתקן את כל הנצרך תיקון בעולם, נתן לנו אפשרות להשיג דברים נפלאים ברוחניות ובגשמיות, אך אנו לא מנצלים זאת במקרה הטוב, ובמקרה הגרוע מנצלים זאת לרעה.

היכן???

בתפילה!!!

יכול להיות מוכן לאדם שפע גדול וטובה רבה, אך כל זמן שלא יבקש ויתפלל לא יקבל מאומה!

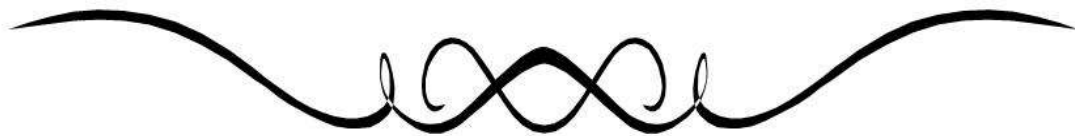
מי לנו גדול ממשה רבינו ע"ה, ובכל זאת הוא לא נתרפא מהיותו כבד פה וכבד לשון מפני... שלא ביקש מה' יתברך!!! (רמב"ן פ' שמות)

משום שהקב"ה חוקק חוק בבריאה שאי אפשר לקבל כלום ללא תפילה! מבהיל.

האם חשבת פעם מה הפירוש "משליך קרחו כפיתים"?

או שמא מה התכוונת באומרך "והוא ניסי ומנוס לי מנת כוסי ביום אקרא"?

לכן הבה ונלמד את פירוש התפילה, ונזכה בעזרת השי"ת להתפלל לפני ה' ותתקבל תפילתינו לרצון.

עסק התפילה

המתבונן בתפילה מראשיתה ועד סופה ישים אל ליבו שהתפילה בנויה כבניין מסודר להפליא, ארבעה שערים ניצבים לפניו: בראשון ברכות השחר, בשני פסוקי דזמרה עם ברכה לפני (ברוך שאמר) ולאחריה (ישתבח), השלישי קריאת שמע וברכותיה, והרביעי הוא הפתח לבניין בעצמו שבנוי מ"ח קומות, הוא עיקר התפילה - תפילת שמונה עשרה, שבכל קומה ישנו אוצר מופלא שאינו נמצא בקומה אחרת.

היה היו שני חברים שפתחו חנות לממכר בדים זה מול זה, שניהם קנו את אותה הסחורה והניחוה בחנות.

האחד היה מגיע מידי יום פותח את החנות, סוקר את הסחורה מונה וסופר שלא חסר מאומה, ולאחר מכן סוגר את החנות...

ואילו רעהו עשה כמנהג חברו, אך כשסיים השאיר את החנות פתוחה והשתדל למכור כמה שיותר.

נכון אמנם שבשתי החנויות היתה אותה סחורה באיכות ובכמות, אך חנות אחת היא "עסק מת" והשניה היא "עסק חי" שמרוויח עוד ועוד.

כך גם ב"עסק התפילה", שני אנשים אומרים מידי יום את התפילה, האחד הוא "עסק מת" מדקלם דבר יום ביומו ואינו מבין את היוצא מפיו, ואילו רעהו הוא "עסק חי" מבין את מילות התפילה ומתחבר להקב"ה ופועל בעולמות עליונים ומוריד שפע לעולם.

משל למלך שעבר ביער והיתה בת מלכים צועקת לו שיצילנה מן הליסטים ששבו אותה, שמע המלך והצילה, לאחר ימים ביקש המלך לשאתה לאשה והיה רוצה שתדבר עמו ולא היתה רוצה, מה עשה המלך? גירה בה את הליסטים, כיוון שבאו הליסטים התחילה לצעוק למלך שיצילנה, אמר לה המלך לכך חיכיתי לשמוע את קולך.

כך בני ישראל כשאנו מתפללים ה' מתאוזה לשמוע את קולם והוא מגרה בהם את אונות העולם כדי שיצעקו ויתחננו אליו.

מטרת התפילה

- ❖ מדוע באמת עלינו להתפלל שלוש פעמים ביום, וכי לא מספיק תפילה פעם אחת ביום?
- ❖ ובכלל מה ענינה של התפילה, מה המטרה לומר כל בוקר במשך למעלה מחצי שעה מזמורים ופסוקים שאיננו מבינים את מהותם ופירושם?
- ❖ וכי הקב"ה שהוא כל יכול צריך את תפילתם של בני האדם שטרודים ביצרים ובטרדות העולם?
- ❖ האם אין הקב"ה יכול להסתדר בלי תפילתינו?

א. אי אפשר לקבל כלום בלי תפילה.

כתב רבינו ירוחם הלוי שהקב"ה חוקק חוק בבריאה שאין נותנים שום דבר בלי תפילה. כפי שמצינו בשרה שהיתה עקרה, וכן ביצחק ורבקה, וברחל אמנו שהיו עקרות מפני שהקב"ה רצה שיתפללו אליו.

ב. תכלית התפילה להשריש את האמונה בלבינו שהשם יתברך כל יכול.

מטרה נוספת ישנה בתפילה, שהאדם יחוש וירגיש שהשם יתברך הוא כל יכול, וכל מה שהאדם מבקש ה' יכול כהרף עין לקיים.

ג. תכלית התפילה לחזק את הקשר בין האדם להשי"ת.

שאל רשב"י את תלמידיו מדוע היה המן יורד בכל יום ולא פעם בשבוע או פעם בחודש, והשיב להם שאם היה המן יורד פעם בחודש היו ישראל מתפללים פעם בחודש, אך כאשר היהודי ידע שבכל יום הוא תלוי בה' ויתכן שמחר לא ירד מן והוא ימות ברעב ממילא הוא התפלל בכל יום.

נסה לענות על השאלות בתחילת המאמר לפי מה שלמדת כעת!

א. מדוע באמת עלינו להתפלל שלוש פעמים ביום, וכי לא מספיק תפילה פעם אחת ביום?

ב. ובכלל מה ענינה של התפילה, מה המטרה לומר כל בוקר במשך למעלה מחצי שעה מזמורים ופסוקים שאיננו מבינים את מהותם ופירושים?

ג. וכי הקב"ה שהוא כל יכול צריך את תפילתם של בני האדם שטרודים ביצרים ובטרדות העולם?

ד. האם אין הקב"ה יכול להסתדר בלי תפילתינו?

ה. מה ההבדל בין מתפלל שמבין את המילים לבין מתפלל שאינו מבין את מילות התפילה?

עבודת האדם תיקף בחקיצו משנתו – מודה אני

מודה - הודאה להשי"ת.

אני - אע"פ שצריך האדם להחזיק את עצמו לכלום, בעבודת ה' עליו להרגיש שהשי"ת מחכה לתפילתו כדכתיב "ויגבה ליבו בדרכי ה'".

לפניך - זכור! אתה עומד לפני ה'.

מלך חי וקיים - שהוא מלך שחי וקיים לעולם.

שהחזרת בי נשמתי - הנשמה בלילה יוצאת מהגוף (לאדם יש נפש רוח ונשמה) והאדם קרוב למיתה, מכיוון שבאופן טבעי הגוף לא עושה שום פעילות והלב פועם לאט יותר, ולכן לימדונו חז"ל שנהרגיש בבוקר כאילו קמנו ממות לחיים.

בחמלה - ברחמיו של הקב"ה הוא החזיר לנו את הנשמה ונתן לנו להמשיך לחיות, משום שאם היה מתנהג לפי הדין לא היה מגיע לנו לקום בבוקר...

רבה אמונתך - האמונה בה' היא רבה מאד בזכות כך שהחזיר לי את הנשמה, יש על מי לסמוך שאקום גם מחר בבוקר. אני נותן בך הקב"ה אמון רב שודאי אקום גם מחר!

סיפר הגר"ש פינקוס זצ"ל: "זכיתי פעם לחוש תחושה של תחיית המתים, היה זה פעם כשנסעתי עם חולה לאמריקה.

בא"י עשו לו צילומים ואמרו שאפסו סיכויי לחיות עוד ואין לו טעם לחו"ל משום שלא יוכלו לעזור לו במצבו, "נשארו לו ימים ספורים עדיף שישאר עם ילדיו" כך טענו הרופאים. אך אעפ"כ הוחלט לטוס לארה"ב.

כשנחתנו מהמטוס נסענו ישר לבית החולים ועשו לו צילומים מחדש, הפרופסור שם עבד קשה במשך ארבע שעות, ואינני יכול לשכוח כיצד בסופו של דבר הוא יצא מהחדר ואמר: "על מה אתם מדברים? אין לו כלום, כל הצילומים נקיים!"

אז באותם רגעים חשתי ממש מהי "תחיית המתים", פרצנו בבכי של שמחה. אח"כ כשהלכתי להתפלל הרגשתי מהי שמחה של חיים, כיצד הקב"ה מעניק חיים לבריותיו!

כך צריכה להיות הרגשתינו בכל בוקר "שהחזרת בי נשמתי" - לקום מתוך שמחה, וללכת להתפלל וללמוד, כי אני חי! ניתנו לי חיים במתנה - "בחמלה", וגם על העתיד אני מאמין - "רבה אמונתך"!

”שהחזרת בי נשמת” - האם האדם מת בלילה שה’ החזיר לו את הנשמה?

”רבה אמונתך” - מדוע קשורה האמונה לעניין החזרת הנשמה?

כיצד נאהב את התפלה?

תשובה: ע”י ההתבוננות בכמה פרטים יאהב להתפלל:

א. להאמין שבתפילתו האדם משוחח עם ה’ ללא מחיצות כלל, ולפניו הוא מתחנן, ומאתו הוא מבקש, והוא יתברך שומע ומאזין לו ומקשיב לדבריו, כאשר ידבר איש אל רעהו ורעהו שומע ומקשיב אליו.

ב. לחזק את ההכרה שפשוט אין מי שיוכל לעזור לי מבלי רשות והסכמת ה’, כך שאין לי מה לחפש אצל רופא, עשיר, או כל מי שאני חפץ להעזור על ידו מבלי שיתן הבורא בלבו דעת יכולת ורצון להיטיב לי, ואם כן מה לי לתלות תקוות במאן דהוא מבלעדי ה’, ולכך התפילה נחוצה בלתי לה’ לבדו.

ג. על תפילה יש להשקיע, בני אדם מורגלים להבין שיש להשקיע על תורה התמדתה ועיונה, אולם לגבי תפילה אינם מורגלים ”להשקיע”, אלא היאך שתצא התפילה מלבו היום שכך תצא, ואינם מבינים, שגם על תפילה מחויבים להשקיע ולא לתת לתפילה שתצא היאך שתצא.

ד. לחזק את ההכרה שהבורא הוא כל יכול, ומלבד זאת הוא אוהבך האמיתי יותר מכל אוהב שבעולם וחפץ בטובתך ותיקונך יותר מכל, ואין מונע מצידו כלום מלמלא חסרונו כי לו העושר והכבוד.

אשר יצר

אשר יצר את האדם - ברכה זו היא הודאה כללית על בריאת האדם, וייחודה על עשיית צרכיו שנבראו באדם בחכמה גדולה.

בחכמה - עצם בריאת האדם היא בחכמה רבה, ועד היום גדולי הרופאים לא הצליחו לברוא אפילו חלק קטן מהאדם.

וכרא בו נקבים נקבים - איברים רבים נקובים כגון הפה והאוזן וכיוצא בזה, ונכפל פעמיים "נקבים נקבים" להודות על ריבוי הנקבים.

חלולים חלולים - איברים שבהם חלל כגון הלב שיש בו ארבעה חדרים חלולים לקבל את הדם ולהזרימו לכל הגוף, ונכפל פעמיים "חלולים חלולים" שהם בגימטריא רמ"ח, ללמד שאין איבר שאין בו חלל, ואפילו בשערות יש חלל.

גלוי וידוע - מה שבגלוי וכן מה שבסתר לפני ה' הוא גלוי.

לפני כסא כבודך - ללמדינו שאפילו לפני כסא הכבוד שאפילו המלאכים הגדולים עומדים במרחק כמה רבי רבבות פרסאות, אפילו משם ה' משגיח עלינו בכל דבר לפרטי פרטים, ואפילו בדברים שפלים כאלו.

שאם יסתם אחד מהם או יפתח אחד מהם - אם יפתח אחד מהאברים הפתוחים יותר מידי, וכל שכן שאם יפתח אחד מהאיברים הסגורים, או יסתם אחד מהאיברים הסתומים יותר מידי וכל שכן אם יסתם אחד מהאיברים הפתוחים.

אי אפשר להתקיים - לא היה לאדם אפשרות להתקיים חי והיה מתפורר ונעשה עפר.

ולעמוד לפניך - וכל שכן שלא היינו יכולים לעמוד לפני ה' בתפילה ובעבודת המצוות, כי צריך גוף נקי ובריא.

רופא כל בשר - הודאה לה' על שמרפא את החולים, וכן על הוצאת הפסולת שהיא רפואה לגוף, וח"ו מי שאינו יכול להוציא הפסולת אינו יכול לחיות.

ומפליא לעשות - עצם מציאות האדם הוא פלא גדול, שהנשמה שהיא רוח נמצאת באדם ואינה בורחת אף שיש לאדם נקבים רבים.

על מה נתקנה ברכת אשר יצר, ומדוע מברכים אותה על עשיית צרכים?

מדוע נכפלה פעמיים בברכה המילה "נקבים"?

מדוע נכפלה פעמיים בברכה המילה "חלולים"?

"גלוי וידוע לפני כסא כבודך" - מה הקשר בין כסא הכבוד לעשיית צרכים?

"רופא כל בשר" - מה הקשר לעשיית צרכים?

"ומפליא לעשות" - באר מהו הפלא!

אלוקי נשמה

אלוקי! - ברכה זו נסמכה לברכת אשר יצר משום שאשר יצר נתקנה על הגוף וברכה זו נתקנה על הנשמה שהיא עיקר האדם.

נשמה שנתת בי - ה' נתן לנו את הנשמה במתנה, והיא נחצבה מתחת כסא הכבוד, והיא לבושה בגוף, ויש בה ג' חלקים: נפש, רוח, נשמה.

טהורה היא - כשה' נותן את הנשמה לאדם לפני רדתו לעולם הוא משביע אותו ואומר "תהיה צדיק ואל תהיה רשע, והוי יודע שהקב"ה טהור ומשרתיו טהורים ונשמה שנתתי בך טהורה היא, אם אתה משמרה בטהרה מוטב ואם לאו הריני נוטלה ממך".

אתה בראתה - כנגד חלק הנשמה שבאה מהבריאה.

אתה יצרתה - כנגד הרוח שבא מן עולם היצירה.

אתה נפחתה - כנגד הנפש.

ואתה משמרה בקרבי - ה' משמר את הנשמה בתוך הגוף שמלא נקבים שלא תברח, ואם היה מסיר מאדם לרגע אחד את השגחתו הפרטית היתה מיד הנשמה יוצאת ממנו.

ואתה עתיד ליטלה ממני - ביום המיתה, ויתן האדם אל ליבו כיצד תשוב הנשמה לעתיד לבוא ויחזור בתשובה וישמור נשמתו בטהרה.

ולחזירה בי לעתיד לבוא - בתחיית המתים.

כל זמן שהנשמה בקרבי מודה אני לפניך - משום שרק כשאדם חי הוא יכול עוד להודות כמו שנאמר "כל הנשמה תהלל י-ה", אך לאחר מיתתו "לא המתים יהללו י-ה".

ריבון כל המעשים - כל המעשים בעולם הם ע"י הקב"ה שהוא גורם להם כמו"ש "אנכי ה' עושה הכל".

אדון כל הנשמות - שה' אדון על הנשמה כפי שהאדון מחליט עבור עבדו והוא ריבון עליו, כך ה' ריבון על הנשמות אם להשאירם בגוף או לא.

ברוך אתה ה' המחזיר נשמות לפגרים מתים - הגוף בזמן השינה הרי הוא כפגר מת, והרוח יוצאת ממנו ועולה למעלה לשמים, ושינה היא אחד משישים במיתה, ואנו מודים לקב"ה שמחזיר בכל יום את הנשמות לכל הישנים שהיו כפגרים מתים.

על מה נתקנה ברכת אלוקי נשמה?

מדוע נסמכה ברכה זו לברכת "אשר יצר"?

כמה חלקים יש בנשמה, ואיזה הם?

"ואתה עתיד ליטלה ממני ולהחזירה בי" - מתי ה' נוטלה, ומתי מחזירה?

"המחזיר נשמות לפגרים מתים" - האם ברכה זו מדברת על תחיית המתים? באר את הקשר של מילים אלו לברכה?

ברכות השחר

הנותן לשכוי בינה להבחין ביום ובין לילה - ברכה זו הודאה לה' שנתן לנו שכל, התרנגול נקרא "שכוי" וגם הלב נקרא "שכוי", שע"י הבינה האדם מבחין בין היום ובין הלילה, ואף כאשר יישן האדם בחדר אפל הוא יוכל להבחין בין היום ללילה ע"י קריאת התרנגול או השעון.

פוקח עורים - הודאה לה' על כך שפקח לנו את העינים ואנו יכולים לראות, כי בעת השינה העיניים סגורות וא"א לראות.

ונתקנו ברכות אלו בלשון רבים "מתיר אסורים", "זוקף כפופים" וכו', משום שמודים בזה לא עלינו אלא על כל העולם כולו, ולכן גם עיוור מברך ברכה זו.

מתיר אסורים - הודאה לה' שהתיר את האיברים ממאסרם, כי במיטה האיברים כקשורים, וכן מי שהיה במאסר וה' עזרו ויצא משם יכוון בברכה זו גם על כך.

זוקף כפופים - הודאה על שה' זוקף את קומתו שהיתה כפופה כל הלילה.

מלביש ערומים - הודאה על המלבושים שהמציא לאדם, ובחורף תן הודאה על הבגדים החמים, ובשבת ויר"ט יכווין על המלבושים הנאים.

הנותן ליעף כח - הודאה לה' שהאדם מפקיד את נשמתו בערב כשהיא עייפה ויגעה מעבודה קשה כל היום, ומחזירה לו בבוקר שקטה ושלווה, וכן יכווין להודות על הפעמים שמרגיש חולה ועייפות וה' עוזר לו ונוסך בו כח.

רוקע הארץ על המים - "רוקע" מל' שוטח ומרדד, הודאה לה' שמקיים בכל רגע את העולם בצורה פלאית, שהארץ עומדת על המים ובכל זאת עם כל כובדה וכל האנשים והבנינים הגבוהים הארץ לא נטבעת ולא זזה ממקומה, וכדור הארץ עם כל המים שבתהום במעמקי האדמה, תלוי ועומד באויר בכוחו של הקב"ה. ובזכות מי הקב"ה מעמיד את העולם? "אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם עצמו בשעת מריבה שנאמר "תולה ארץ על בלימה".

המכין מצעדי גבר - הודאה לה' שנותן לנו יכולת לצעוד וללכת ברגלים.

שעשה לי כל צרכי - ברכה זו נתקנה להודות לה' שזימן לנו נעליים וע"י יכול לעשות כל צרכו, ויכווין גם להודות על כל החסדים שה' עושה עמו ומזמן לו כל צרכו. ויזהר האדם לא להתאונן לומר חסר לי איזה דבר, כי הלוא אתה מברך "שעשה לי כל צרכי" ועליך להאמין בלב שלם שה' מזמן לך כל צרכיך, והכל בצדק ובמשפט בחסד וברחמים, ואיך יעשה שקר בנפשו ויאמר חסר לי איזה דבר.

אוזר ישראל בגבורה - על החגורה שחוצצת בין הלב לערווה וע"י כך יש לו כח להתגבר על היצה"ר.

עוטר ישראל בתפארה - הודאה על המצווה לכסות את הראש בכיפה, והיא מעטרת את ראשינו.

שלא עשני גוי - שבח להשי"ת שבחר בנו מכל האומות וקירבנו לעבודתו. ומדוע איננו מברכים "שעשני ישראל", וכן בברכה הבאה "שלא עשני עבד" ובברכה שאחריה "שלא עשני אשה" מברכים על דרך השלילה ולא על דרך החיוב "שעשני בן חורין", "שעשני גבר"?

אמרו חז"ל [עירובין יג, ב] שתי שנים ומחצה נחלקו ב"ש וב"ה, הללו אומרים נוח לו לאדם שלא נברא משנברא, והללו אומרים נוח לו לאדם שנברא משלא נברא, ונמנו וגמרו שנוח לו שלא נברא משנברא, ולכן לא שייך לברך ברכה "שעשני" שהרי האדם נוח לו שלא נברא כלל, אלא הברכה היא שלא נבראתי גוי או עבד.

שלא עשני עבד - עבד כנעני, ואף שהוא יותר טוב מגוי שחייב במצוות כאשה, מ"מ הוא עבד, ויכווין להודות גם על יציאתינו ממצרים ושאנו לא עבדים בשיעבוד עבודת פרך.

שלא עשני אשה - אף שהיא ממשך מעם ישראל, היא פטורה ממצוות עשה שהזמן גרמא.

המעביר חבלי שינה מעיני - לכאורה כבר ברכנו "פוקח עורים" ומדוע נכפל שוב? אלא דפוקח עורים היא ברכה על פקחת העיניים אך יתכן שעדיין תנומה וקצת שינה מרחפת עליך, ולכן כאן אנו מברכים "המעביר שינה", וכן יתכן שהשינה והתנומה עברה אך העיניים לא נפקחות מחמת חולי, ולכך אומר "פוקח עורים".

ויה"ר... שתרגילינו בתורתך - אנו מבקשים שנתרגל בתורה כי ההרגל נעשה טבע שני, וכ"כ יהיה חשקינו בלימוד התורה עד שזה יהיה הרגל וטבע.

ודבקנו במצוותיך - שניהיה דבוקים במצוות השי"ת, כי אפשר לעשות מצוות מתוך הרגל בלי שום הרגש ודביקות בה'.

ואל תביאינו לידי נסיון - כי יתכן שהיצר יתגבר ויצליח להכשיליני.

ולא לידי בזיון - ואף שהבזיונות טובים לאדם שמכפרים עוונותיו, מ"מ יתכן שיבוא ע"י כך חילול ה'.

ואל תשלט בנו יצה"ר - שלפעמים מרוב שאדם חוטא עונשו שמונעים ממנו את התשובה והיצה"ר שולט בו.

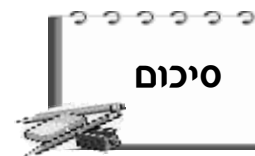
וכוף את יצרנו להשתעבד לך - שנעבוד את ה' גם עם היצה"ר כמו"ש "בכל לבבך" בשני יצריך.

ותננו היום... ובעיני כל רואינו - מה עניין נשיאת חן בעיני בני האדם, הלוא העיקר שנמצא חן בעיני ה'? אלא שהשי"ת מנהיג את העולם ע"י שלוחים, וכשיצטרך טובה מאיזה אדם שיענהו מיד ויקבלו בסבר פנים יפות.

ותגמלינו חסדים טובים - וכי ישנם חסדים שאינם טובים? כן, שפעמים ישנו חסד שבסופו יגרם רע לאדם.

ברוך אתה ה' הגומל חסדים טובים - ובכלל זה החסד שה' העביר את השינה מעל עיניך.

לעמו ישראל - אך לגויים ה' גומל חסדים אף שאינם טובים להם.

מי נקרא "שכוי", ומה הקשר בין ב' הפירושים?

האם עיוור מברך "פוקח עוורים", ומדוע?

מדוע מברכים "שלא עשני גוי" ולא מברכים "שעשני ישראל"?

מדוע נאמר "המעביר חבלי שינה" הרי כבר בירכנו זאת ב"פוקח עורים"?

מדוע לא טוב לבוא לידי נסיון?

מדוע מבקשים לא לבוא "לידי בזיון" הרי בזיונות מכפרים?

"ובעיני כל רואינו" - מדוע צריך לשאת חן בעיני בני אדם?

אדון עולם

אדון עולם אשר מלך בטרם כל יציר נברא - כל מלך תלוי בעם ואין מלך בלא עם, אך הקב"ה הוא מלך "בעצם" גם ללא עם, ולכן הוא כבר מלך עוד לפני שנבראו בני האדם.

לעת נעשה בחפצו כל - אחרי שנבראו שלושת העולמות (בריאה, יצירה, עשייה) ברצונו.

אזי מלך שמו נקרא - אז הוא נקרא מלך גם בפי הברואים שנבראו.

ואחרי ככלות הכל - כשתבטל הטומאה והזוהמה מן העולם ויכלו הרשעים.

לבדו ימלוך נורא - תתגדל מלכותו ותתוודע כמו שנאמר "ונשגב ה' לבדו ביום ההוא" (וכמובן שגם קודם לכן הוא מולך), ויתוודע נוראותו של ה' כמו שנאמר "ונורא על כל סביביו".

והוא היה והוא הווה והוא יהיה בתפארה - לעתיד לבוא שמו יהיה במלוא תפארתו.

והוא אחד ואין שני להמשיל לו - מלשון משל, שאין שני שיכולים לדמות להשי"ת.

בלי ראשית בלי תכלית - הקב"ה בניגוד לברואים אין לו התחלה ולא סוף.

ולו העוז - הכוח והיכולת.

והמשרה - הממשלה, ואי אפשר להנצל ממנו בשום אופן, גם לא ע"י מיתה.

והוא א-לי וחי גואלי - הוא הא-ל של עם ישראל ולכן שיתף את שמו בשם "מיכאל, גבריאל, רפאל" וכו', "וחי" - ברור שהוא יגאל אותי.

וצור חבלי בעת צרה - "צור" מלשון סלע חזק, "חבלי" מלשון "חבלי לידה", הוא החוזק שלי בזמן צער וצרה.

והוא נסי - הוא עושה לי ניסים.

ומנוס לי ביום אקרא - בכל צרה שלא תבוא אני נס ובורח אל ה' וקורא אליו והוא מציליני.

בידו אפקיד רוחי בעת אישן ואעירה - גם כשאני ישן רוחי ביד ה' וגם כשאני ער.

ועם רוחי גוויתי - אף כשנשמתי בתוך גופי אני לא יכול לעשות מאומה בלא רצון ה'.

ה' לי ולא אירא - תמיד ה' שומר עלי ולא אפחד.

”אשר מלך” - מה הפירוש, וכי היום ה' לא מלך?

”ואחרי ככלות הכל” - האם רק אחרי הכל ה' ימלוך?

כיצד נשתתף שמו של ה' בשמותם של ישראל, ומדוע?

האם אפשר להינצל מה' ע"י מיתה?

